

SEÇME ŞİİRLER

William Carlos Williams 17 Eylül 1883'te, şiirlerinde Paterson diye de geçen (aslında bu ırmağın adıdır) Rutherford, New Jersey'de doğdu, 4 Mart 1963'te aynı şehirde öldü. Çocuk doktoruydu. Eğitimi yüzünden kısa süreli New York ve Almanya'da yaşadığı dönemler dışında bütün hayatı doğup öldüğü şehirde geçti. Bu ona hem geniş bir insan yelpazesi tanıma hem sıradan insanların (kendisini de onlardan biri sayardı) yaşamlarını, üzerinde titizlikle durduğu, klasik şiir diliyle değil, "Amerikan ağzı"yla verme olanağını sağladı. Üniversitede okuduğu yıllarda H. D. ve Ezra Pound'la tanıştı. Bu da şiirinin gidişatını belirleyen olaylardan biridir. İlk şiir kitabı *Al Que Quiere!* 1917'de yayımlandı. 1946-1958 yılları arasında yazdığı beş ciltten oluşan ünlü şiir kitabı *Paterson* New Jersey'de, Passaic Nehri kıyısında yer alan endüstriyel kasabayı odağa alan, Amerikayı ve modern insanı iç içe işleyen, uzun bir şiirdi. Amerikalı bağımsız sinemacı Jim Jarmusch'un 2016 yılında çektiği filmle ünlenen *Paterson* için kendi tanımını şöyleydi: "İnsanın kendi içinde bir şehir olduğu uzun bir şiir – bu şehir bir şehrin farklı açılardan somutlaştırabileceği biçimde insan hayatının başlangıcını, arayışlarını, başarılarını, sona erişini –hayali olarak tasarlanırsa– bütün detaylarıyla insanın mahrem sicil kaydını seslendirmek üzere tasarlanmış herhangi bir şehir olabilir." Şiirlerinin yanı sıra düzyazılarıyla da üretken bir yazardır, kurmacaları ve denemeleri de önemlidir. Belki de, Walt Whitman'dan sonra, ardından gelen kuşakları en fazla etkileyen şairdir.

Güven Turan 2 Aralık 1943'te Gerze, Sinop'ta doğdu. Samsun Maarif Koleji ve DTCF İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okudu. Aynı Bölümde Yüksek Lisans yaptı. Ocak 1960'tan beri çeviriyor, yazıyor.

WILLIAM CARLOS WILLIAMS

Seçme Şiirler

Çeviren

Güven Turan

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5487
Şiir - 391

Seçme Şiirler / William Carlos Williams
Çeviren: Güven Turan

Kitap editörü: Fahri Güllüoğlu

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: Akgül Yıldız

Baskı: Elma Basım Yayın İletişim Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Halkalı Cad. No: 162/7
Küçükçekmece / İstanbul
Tel: 0212 697 30 30
Sertifika No: 45460

Çeviriye temel alınan baskı:
The Collected Poems of William Carlos Williams - Volume I 1909-1939, New Directions, 1986
(Edited by A. Walton Litz & Christopher MacGowan)
The Collected Poems of William Carlos Williams - Volume II 1939-1962, New Directions, 1988
(Edited by Christopher MacGowan)
1. baskı: İstanbul, Kasım 2019
ISBN 978-975-08-4612-0

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2017
Sertifika No: 44719

Copyright 1938 by New Directions. Copyright © 1944, 1955, 1962 by William Carlos Williams.
Copyright © 1982, 1986, 1988 by William Eric Williams and Paul H. Williams.
Bu kitabın çevirisi New Directions Publishing Corporation, New York izniyle yayımlanmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapıKrediKulturSanatYayincilik)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

- 7 • 2019 Seçkisi Üzerine
- 9 • William Carlos
Williams: Amerikayı
Amerikanca Şiirle
Yazmak
- 15 • Tarih
- 15 • 1
- 16 • 2
- 17 • 3
- 18 • 4
- 19 • 5
- 20 • Aşk Şarkısı
- 21 • Mart
- 21 • I
- 22 • II
- 23 • III
- 25 • IV
- 26 • V
- 28 • Lokomotiflerin Dansı
İçin Uvertür
- 30 • Çuhaçiçeği
- 31 • Bekleyiş
- 32 • Avcı
- 33 • Kocaman Rakam
- 34 • III. Çiftçi
- 35 • IV. Kente Kaçış
- 36 • V. Kara Yeller
- 38 • XX. Deniz
- 40 • XXII. Kırmızı El
Arabası
- 41 • XXVII. Yaban Çiçek
- 42 • Erdişil Telefonlar
- 43 • Dolunay
- 44 • Yağmur
- 48 • Çiçek
- 51 • Sadece Şey Demek İçin
Bu
- 52 • Penceredeki Genç
Kadın
- 53 • Yaşlı Bir Şaire
- 54 • Perpetuum Mobile:
Kent
- 61 • Küçük Kedi ve
Krizantemler
- 62 • Kız
- 63 • Afrika
- 64 • Duvarlar Arasında
- 65 • Yasadışı Şeyler
- 66 • Verimli
- 67 • Kuru Yapraklar
Arasında Serçeler
- 68 • Şarkı Gibi Bir Şey
- 69 • Akan Bir Irmak
- 70 • Şiir
- 71 • Gül
- 72 • Rumba! Rumba!
- 73 • Kusursuzluk
- 74 • Sarı Baca
- 75 • Çıplak Ağaç
- 76 • Kısa Giriş
- 77 • Sessizlik
- 78 • Bir Başka Yıl

- 79 • Birleşik Devletler
80 • Venüs'ün Doğuşu
83 • Dalgaların Sesi
85 • Işık Sızamayacak
86 • İlk yazın Acı Dünyası
87 • Irmağın Üstündeki Sisler
88 • Yapı Başaramazsa
    Uyak Yardıma
    Koşmaya Davranır
89 • Keçi
90 • Edim
91 • Kızılkanat Karatavuk
92 • Bulutlar
92 • I
94 • II
96 • III
97 • IV
98 • Çöl Üzerinde Venüs
99 • Şarkı
100 • Çöl Müziği
114 • Çiriş Otu, O Yeşilimsi
    Çiçek
123 • Kitap II
131 • Kitap III
140 • Koda
144 • Şair Deniz Kabuğu
    Koleksiyoncusu
    Neruda'ya Adanmıştır
145 • Bruegel'den Resimler
145 • I. Otoportre
146 • II. İkaros'un Düşüşünü
    Gösteren Manzara
147 • III. Karda Avcılar
148 • IV. Kralların Bağlılık
    Sunusu
149 • V. Köylü Düğünü
150 • VI. Harman
151 • VII. Buğday Hasadı
152 • VIII. Açık Havada
    Düğün Halayı
153 • IX. Körlük Meseli
154 • X. Çocuk Oyunları
154 • I
155 • II
156 • III
157 • Şarkı
158 • Beyaz Ayı
159 • Sevgili Beceri
160 • Bir Ağaçkakana
161 • Çocuklar
162 • Resim
163 • Taşçömlek
165 • Şarkı
166 • Dans
168 • Yıkanan Bir Kadının
    Portresi
169 • Yazarını Arayan Bir
    Şiir
170 • Kaplumbağa
173 • William Carlos
    Williams'ın Kısa
    Yaşamöyküsü
175 • Kısa Bibliyografya
178 • Şiirlerin Yer Aldığı
    Kitaplar

2019 Seçkisi Üzerine

William Carlos Williams insanın yakasını bırakmıyor. Ya da en azından benim yakamı bırakmıyor diyeceğim ama, ölümünün (1963) üzerinden bunca yıl geçmesine karşın hâlâ şiiri diri ve hâlâ Amerikalı Modernist Şairlerin En Amerikalısı sıfatını da üzerinde taşıyor. Amerika'da bütüncül “ulusal” bir şiir çizgisi yoktur, daha önce de ifade etmiş olduğum gibi. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında doğu kıyısı ile batı kıyısı, sadece şiirde değil, resimde de, müzikte de, inanılmaz gelebilir ama fotoğrafta bile, bir zamanların Doğu Berlin'i Batı Berlin'i gibi birbirlerinden ayrılırlar. Bu karşıtlığın odaklarında da New York ve San Francisco yer alır... Şairlerin bu iki şehirden birinde ille de yaşaması gerekmez. Örneğin Buffalo'da üniversitede ders veren bir şair, New York takımındandır... William Carlos Williams, bu iki karşıt takımın da usta bellediği belki de tek şairdir. Ama ne New York'ta yaşamıştır ne San Francisco'da. Yaptığı seyahatler dışında Paterson adlı sapa, kasabayla şehir arası bir yerleşim yerinde uzman çocuk doktoru olarak sürdürmüştür yaşamının büyük bir bölümünü. Pennsylvania Üniversitesi'nde tıp öğrenimi görmüş, Almanya'da uzmanlığını tamamlayıp bir süre de doğduğu şehir-kasaba Ruthford'da serbest hekimlik yaptıktan sonra Paterson'da bir hastanede çalışmıştır. Üniversitede okurken, Modernist şiirin iki kült ismi Ezra Pound ve Hilda Doolittle'la (H.D. diye bilinir) çok yakın dostluk kurmuştur.

William Carlos Williams, kendisini “Objectivist” olarak tanımlardı. Amerika dışında çok bilinmeyen bu akım/yaklaşım, olabildiğince sade bir konuşma dili ve yalın bir anlatımla, zihinsel meselelerden çok nesnel dünyayı ele alır. 1930'larda, büyük çöküş döneminde, özellikle dikkat çekmiştir. WCW'nin yanı sıra, akımın önde gelen adları George Oppen, Charles Reznikoff ve Louis Zukofsky'di. Bu şairlerin bugün de usta ve öncü olarak benim-sendiklerini vurgulamalıyım.

1995 baskısındaki şiirleri ve düzenlenişlerini üç kitaptan almıştım. Yazarın sağlığında hazırlanmış olduğu *The Collected Earlier*

Poems (Erken Dönem Toplu Şiirler), *The Collected Later Poems* (Geç Dönem Toplu Şiirler) ve *Pictures from Brueghel and Other Poems: Collected Poems 1950-1962* (Bruegel'den Resimler ve Başka Şiirler: Toplu Şiirler 1950-1962.) 1986 yılında aynı yayınevi (New Directions) iki ciltlik, öncekilerin toplamından daha geniş, bir toplu şiirler yayımladı. Bu kitapları A. Walton Litz ve Christopher MacGowan derleyip yayına hazırlamıştır. Birinci cilt 1909-1939 yıllarının, ikinci cilt 1939-1962 yıllarının şiirlerini kapsamakta ve eklenmiş pek çok şiirden başka, cilt sonlarında ayrıntılı bir notlar bölümü yer almaktadır. Şiirlerin akışı da önceki kitaplardan farklılıklar göstermektedir.

Ben de, bu 2019 baskısında, bu iki ciltlik yeni toplu şiirleri esas aldım. Düzenlemeyi bu baskıya göre yaptım.

William Carlos Williams'ın şiiri sadece söz konusu ettiğim genişletilmiş toplu şiirlerindeki kadar değil elbette. Bir de *Paterson* var. WCW bu "büyük" şiiri dört bölüm/kitap olarak tasarlamıştı ve ilki 1946'da çıkmıştı. Şairimiz IV. Kitap'ı yazarken, beşincisinin geleceğini fark etmiş, zorla ilk planladığı gibi dört kitapta bırakmak yerine beşinciyle (IV 1951'de basılmıştı) sürdürmeye karar vermişti... V. Kitaptan olduğunu belirttiği bir şiirle yola çıkmıştı: "Paterson, Book V: The River of Heaven" (Paterson, Kitap V: Cennetin Irmağı") Ama daha sonra bu basılı şiiri WCW *Paterson* V'e almadı, baştan sona değiştirerek, yirmi dört dizelik bu şiirden "Çiriş Otu" şiirini yaptı. Ben *Paterson*'dan bu seçkiye hiç şiir almadım ama "Çiriş Otu" şiiri bu seçkide bir *Paterson* esinlenmesi olarak yer almakta.

Paterson deyince, William Carlos Williams şiirinin ruhuna tıpatıp uyan, ustaya göndermelerle dolu Jim Jarmusch'un mutlaka görülmesi gereken *Paterson* adlı filminden söz etmemek olmaz. Biliyorum, biraz abartı olacak ama William Carlos Williams'ın şiirinin derinine inmek için bu film harika bir kılavuz bence...

Güven Turan, 2019

William Carlos Williams: Amerika'yı Amerikanca Şiirle Yazmak

Amerikan şiirinin İngiliz edebiyatı tarihlerinden uzaklaşması 1910'lardan sonradır. Ne var ki bu tarih kitaplarında Walt Whitman'ın adı ya geçer, ya geçmez... Frost, Sandburg, Lindsay, Masters, Amy Lowell hiç anılmazlar buralarda; o tarihlerde yayın-
lıyor olsalar da. Çünkü Amerikan şiirinin İngiliz şiirinden kopuşunun başlangıç isimleridir bunlar... Daha sonra ise artık hiçbir şekilde yer almaz Amerikalı şairler İngiliz edebiyat tarihlerinde! Oysa bugün bile İngilizce yazan İrlandalı, İskoç hatta Trinidadlı, Pakistanlı, Hindistanlı yazarlar durmaktadır yerli yerlerinde!

Bu gelişme de Walt Whitman'la başlamıştır. Whitman "Amerikayı anlatır" şiirlerinde. Kullandığı şiir dili, şiir teknikleri de geleneksel İngiliz kalıplarından alabildiğine uzaktır. Amerikan modernizminin de hem başlangıcı hem doruk noktasıdır Whitman. Whitman 1892'de öldüğünde, William Carlos Williams dokuz yaşındadır... Amerika Birleşik Devletleri'nin küçük bir izdüşümü gibidir WCW: İngiliz bir baba soyu ve İspanyol kökenli anne soyu kuralcılıkla coşkunun da bileşimini yaratmıştır onda.

William Carlos Williams'ın bütün şiir serüvenini kendi ağzından biliyoruz. 1958'de yayımlanan *I Wanted To Write A Poem: The Autobiography of the Work of a Poet* (Bir Şiir Yazmak İstemiştim: Bir Şairin Yapıtlarının Özyaşam Öyküsü) adlı kitapta Edith Heal'e keyifle anlatır yapıtlarını nasıl yazdığını... Onun atladıklarını ya da yanlış anımsadıklarını 1912'de evlendiği Flossie tamamlar ya da düzeltir!

1902-1906 yılları arasında Pennsylvania Üniversitesi'nde Ezra Pound'la, H.D.'yle ve Marianne Moore'la tanışır. Bu karşılaşmaya çok şey borçludur Amerikan edebiyatı bugün! William Carlos Williams, özellikle Ezra Pound'la karşılaşması için, "Benim için M.Ö. ile M.S. önemi taşır bu karşılaşma" diyor yukarıda sözünü ettiği kitapta. Şiirleri ilkin 1909 yılında 22 sayfalık bir kitap-

çıkta çıkar. Gene, şiir anlarında bu kitaptaki şiirler için, “Kötü Keats’tiler, eh, biraz da kötü Whitman” demektedir William Carlos Williams. 1913’de çıkan kitabında yer alan şiirleri ise daha önce Ezra Pound’un gözetiminde çıkan dergilerde görünmüştür, *Imagiste* çizgidedir ve artık Dr. Williams’tır şairimiz! Bütün yaşamı boyunca Pound ona Dr. Bill Williams diye seslenir... *Bir Şiir Yazmak İstemiştim*’de (1958) bu kitap üzerinde uzun uzun durur: “Şiire yöresel bir bakış açısından bakmayı seçtim; herşeyi kendim bulmak zorundaydım; lise öğreniminden öte bir bilgim yoktu. Şiir yazma eğilimini duyduğumda, kesinkes Amerikalı bir delikanlıyım ben, kendimden emindim ve bağımsızdım. Daha en başından İngiliz *olmadığımı* biliyordum. Şiir yazacaksam, bunu kendi bildiğim gibi yazmalıydım.”

Ve bu kitabından başlayarak Pound’un da yardımıyla kendi sesini bulur Dr. Williams ve süreç içinde hem bağımsızlığını geliştirir hem de buna paralel olarak şiirin özgünlüğünü... “Daha ilk başlarda uyak kullanıp kullanmamayı sorguladım ve karar verdim: Kullanmayacaktım. Uyak kullanıyordum önceleri çünkü ustam Keats’ti ama gene de o zaman bile uyağı bağımsız kullanmaktaydım. Söylemek istediklerimi uyakla söyleyemeyeceğimi keşfettim. Önüme dikiliyordu uyak. Whitman’la uyağın başka bir çağın ürünü olduğuna karar verdim; önemsizdi; hiç mi hiç önemi yoktu. İlk şiirlerimde uyaktan uzaklaştığım tam noktayı hemen görebilirsiniz. Dizelere küçük harfle başlama, çok başlangıçta alındı. Hayatım boyunca da bu kararlarıma bağlı kaldım... Benim şiirim biçimini ritmik bütünlük belirler. Bir ritmik birimin sonuna geldiğimde (cümle sonu olması gerekmez bunun) dizeyi de bitiririm. Ritmik birim bir dizenin başındaki büyük harfle ölçülemez, ya da dize içindeki noktalarla... Ritmik birim bana lirik bir patlama halinde gelir. Sayfa üzerinde görünmesini istediğim şekilde. Uzun dizeler kullanmayışımın nedeni, sinirli bir yapıya sahip oluşumdur. Ritmik tempo ise konuşma tempodur, heyecanlı bir tempodur çünkü yazarken heyecanlıyım.” İkinci kitabıyla başlayan şiir serüvenini anlattığı konuşmanın bir yerinde Flossie söze karışır ve noktalamaları da kullanmaktan vazgeçtiğini söyler. Gülerek ekler. Dr. Williams, “Fazla başarılı değildim de ondan,” der!

Bu ikinci kitabında hâlâ uyaklı ve dize başları büyük harfle başlayan şiirler vardır ama artık William Carlos Williams “Amerikanca”nın deyimsel şiirini yazmaya belirgin bir şekilde yönelmiştir.

O yıllarda T.S. Eliot’a gösterdiği tepkiyi aradan yıllar geçmesine karşın öfkeyle, heyecanla anlatabilmesi William Carlos Williams’ın kurmak için çaba gösterdiği şiire sahip çıkışının olduğu kadar poetikasının da bir göstergesidir: “...Prologue’u yarlamıştım ki ‘Prufrock’ çıktı. İnandığım ne varsa Eliot’un bütün hepsine ihanet ettiği duygusu sarstı beni. Geriye bakıyordu o; bense ileriye bakmaktaydım. Akıllı, çok bilgili bir ‘eyyamcı’ydı, ben hiçbirine sahip değildim bunların. Fransızca, Latince, Arapça ve daha tanrı bilir neler neler biliyordu. İlginçti tabii bütün bunlar. Ama Amerika’yı reddettiği kanısındaydım ve reddedilmeyi kabullenemiyordum; bu nedenle de tepkim çok sert oldu.” Bu duyguyla William Carlos Williams hem Amerikancaya hem Amerika’ya sahip çıkar. Bu tepkilerin sonucunda Dr. Williams’ın şiiri hem güçlenir hem özgünleşir. Amerikan şiirinin özgünleşmesinde en büyük adımlardan biri olur bu.

William Carlos Williams’ın şiiri, 1920’lerdeki bu çıkışıyla durmaz yerinde. 1938’de *Tüm Toplu Şiirler*’i yayımlanır. Elli yaşının ortalarında Dr. Williams. *Bir Şiir Yazmak İstemiştım*’de şöyle değerlendirir o dönemini: “... topluca, bütün şiirlerimi bir arada görmek, bana durup sadece şiirimi değil yaşama değgin de neler öğrenmiş olduğumu değerlendirme olanağı sağladı. Yaşamımda iki temel güç etkindir, bugün de aynı güçle etkisini sürdürür: Şiir üstüne herşeyi öğrenmek ve nesirden daha çok şiir sayılmayacak yaşamı öğrenmek... Özgür koşuğun dağımlığını reddetmedim. Özgür koşuk benim için koşuk falan değildi. Sanat düzen demektir. Gene de ilk şiirlerim tedirgin etti beni. Çok fazla gelenekçi, çok akademiktiler. Hâlâ bir düzenlilik bulunuyordu. Benim kendime örnek aldıklarım, Shakespeare, Milton, düzenli bir şekilde düşünen insanların buldukları bir çağa aittiler. Çağdaş yaşamın bunun ötesine geçtiğini düşündüm; şiirlerimiz klasiklerin aşırı kuralcı düzenliliğine sahip olamazlardı. En büyük sorun, benim şiirsel duyguma uygun olarak şiiri nasıl bölebileceğimdi. Özgür koşuk çözüm değildi. Daha en baştan düzeneği Amerikan dilinin

kurması gerektiğini biliyordum; daha sonra dil sözcüğünü attım ve Amerikan deyiminden söz etmeye başladım, bu dilden daha iyi bir sözcüktü, daha az akademikti, konuşma diliyle, sözle daha yakın bir ilişki kuruyordu. Şiirlerimi gözden geçirdikçe kısa şiirlerimin çoğunu iki dizeli ya da üç dizeli kurduğumu fark ettim.” Hem cesur bir çıkıştır Dr. Williams’ın yaptığı, hem yoğun bir çaba... Hem özgür koşuk bir bağımsızlıktan öte başıboşluğa düşmeyecek, hem özgün ve Amerika’ya özgü bir kurallılık içinde olacak! Burada “deyim” sözcüğü üzerinde de durmak gerekir. Dr. Williams bu sözcükle hem “tabir” hem “ağız” hem “ifade” kavramlarını bir arada düşünüyordu. Genellikle bir gençlik edimidir bir şair için poetikasını düşünmek, irdelemek ve değiştirip geliştirmek. Altmış altı yaşında, *Seçme Şiirler*’in başında Dr. Williams şiiri ve şiirini tanımlamayı sürdürmektedir. “Bir şiir sözcüklerden yapılmış küçük (ya da büyük) bir makinedir. Şiirde bir şiirin duygusal hiçbir yanı yoktur derken herhangi bir makinede olduğu gibi şiirde de gereğinden fazla olan herhangi bir parçanın olmadığını söylemek istiyorum.”

Bu sözleri edişinden birkaç yıl önce, 1946’da *Paterson*’un ilk kitabı çıkar. Dr. Williams önsözde hem bu uzun şiirin dört kitaptan oluşacağını (sonuçta beş kitaptan oluşur!) söyler hem de şiirin içeriğini tanımlar bir bakıma. *Paterson* hem bir kentin hem bir adamın şiiridir ya da “kendi başına bir kent olan bir adamın şiiri”dir. Bu seçmelerde *Paterson*’a yer vermedim. Öncelikle *Paterson*’dan bölümler almak, kısa şiirlerden eleme yapmayı zorunlu kılacaktı. Daha da önemlisi, *Paterson* Pound’un *Cantos*’u gibi bölümlerden, bağımsız epizodlardan oluşmuyor. Gerçek bir uzun şiir *Paterson* ve onu parçalamak, ondan bölümler almak şiire büyük bir haksızlıktı. Açıkçası, kişisel olarak Dr. Williams’ın yapıtları toplamında büyük bir yeri olduğu tartışmasız olan bu şiir, gene de olmazsa olmaz bir zorunluluk da taşımamaktadır. Ne var ki “İkinci Kitap”ta kullanmaya başladığı teknik, daha sonraki şiir aşamasını belirlemektedir.

Dr. Williams’ın özgür koşuğa karşı çıkışı iyiden iyiye olgunlaşmış olmasına karşın, kendi sözleriyle “göreceli dünyamızda çok sıkı düzen bir koşuk da” yerine tam oturmuyordu. Bu kitaptaki bir bölümde Dr. Williams şiirde “ayak” değiştirmeye başladı. “Böylece şiir özgür olmuyordu, sadece değişken oluyordu; tıpkı hayattaki her şeyde görüldüğü gibi.” Bu tekniği 1954’te çıkan *Çöl Müziği* ve

Öteki Şiirler adlı kitabındaki şiirlerde yoğunlukla kullanır. Özellikle geçirdiği beyin kanamasının ardından gelen felçte, kendisine hediye edilen (o tarihlerde şimdiki bilgisayarlar kadar çarpıcı bir yenilikti) elektrikli daktilo, bu tekniği başarıyla uygulamasında büyük bir yardımcı da olmuştur. Yaşamının son döneminde, uzun bir süredir çözmeye çalıştığı soruna ulaşır nihayet William Carlos Williams. Hem özgür koşuğun biçim yokluğundan uzak durmuş, hem de Amerikan deyiminin konuşma diline oturmasıyla oluşacak dağınıklıktan çıkıp düzen getirebilmiştir şiirine.

William Carlos Williams, şiirdeki tartışmasız yeri yüzünden öykü, roman ve denemelerinde hakettiği yeri alamamıştır eleştirmenler gözünde. Oysa bütün bu “nesir” çalışmalarında da çok renkli, çok özgün bir yazardır. Kuşkusuz, şiirler yazmayıp sadece bu yapıtlarıyla görülmüş olsaydı gene de Amerikan edebiyatı içinde seçkin bir yer alabilirdi.

Güven Turan, 1995

TARİH

I

Bir yel uçurabilir bir lotus çiçeği yaprağını
piramitlerin üzerinden—ama o yel, bu yel değil.

Yaz kuru bir yaprak.

Bir o yana bir bu yana harmanlanıyor yapraklar
kavrulmuş asfaltın üzerinde, tekerlekleri
otomobillerin hızla geçiyor üzerlerinden,—
benzin kokusu karışıyor yaprakların kokusuna.

Ah, pazar, ibadet günü!!!

Müzeye çıkan merdivenler yüksek.
İbadet edenler girip çıkıyor.
Kimse gelmiyor buraya bugün.
Karışmaya geldim çinilere kazıp çıkartılmışlar
mezarlardan, turkuaz renkli
gerdanlıklar ve geçirtti üfürükleri
midelerden; ince damarlı akik
küvetler, çatlamış ve rengi atmış ve
kokusu eski çişlerin.

Gir! Dirsek vur kapıda herkese.
Erkekler? Kadınlar?
Pişmiş kelle gibi sırtarak, kil fetiş—yüzler sayıyor
turnikeden geçenleri.

Ah!